PAMFLET
1167

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

37
T 481

Den SPIEGHEL

Van de

Spaensche Tyrannie:

Waer by ghevoeght is

Eene vreughdighe vieringhe

Over het veroveren

Van de

Stede Rijn-berck:

Waer in verhaelt wardt den ondergangh vande Spaensche Tyrannie of bloedt-dorst.

Cortelijck in dichte ghestelt

Van

IACOBUS VIVERIUS, Medecijn.

Aen den

Achtbaeren Raedt

Ende

Burgherie van Amstelredam.

t'Amstelredam by Herman de Buck,
Voor Laurens Jacobsz / inden Verguldem Bybel/op't Water/ Anno 1601.

18
1167

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Het

Inhoudt van den Spieghel

Van de

Spaensche Tyrannye / of bloedtdorst

In dichte ghestelt

Van

IACOBUS VIVERIUS, Medecijn.

DOen *onsen Medecijn des vyandts dichten sagh,*
Gaf hy met Zijn ghedicht haer weder eenen slagh:
Den Spieghel *hy beschreef* van Spaensche Tyrannie:
Waer in dat hy verhaelt veel daeden wreet onblie.
Wat in het Indi-Landt den Spaengiaert heeft ghedaen,
End' oock int Cleefsche-Landt, raeckt hy in't corte aen
Soo het beschreven is van and're die't wel wisten:
Met leughens wilt hy niet den dieren tijdt verquisten.
Den middel hy oock gheeft om Tyranni t'ontgaen:
Daerom sal Momus *wreet hem met zijn tonghe slaen.*
Dan, Lieve, doet het niet : wilt uwen tooren bannen!
Die Tyranni beschrijft, niet vreest voor de Tyrannen.

De doodt doet LEVEN.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

fvc. 30.

Den Achtbaeren Raedt/ Ende Burgherie van Amstelredam/

Gheluck ende voorspoedt.

Helijcker niet soeter, niet lievelicker en is, *Mogende Heeren, Vrome Burghers,* voor een edel welgeboren herte, dan de heylige vrijheydt te ghenieten, soo en isser niet bitterder ende onaenghenamer, dan onder het jock der Tyrannye te suchten: Daerom hebben van alle tyden alle verstandige lieden voor de vrijheydt hares Vaderlandes ghestreden, ende de Tyrannen bestreden, als het verderf van alle Landen. Maer in dese leste eeuwe sien wy vele lieden; jae heele Landen [als Brabandt ende Vlaenderen] onder het jock des Spaenschen Tyrans buyghen, ende [ô onverdraeghelijcke ververmetenheydt!] de vrye Landen met verbloemde dichten onder schijn van vrede tot onmenschelijcke slavernye noodē. Dat heeft ons ghedwonghen [in het midden van tydelijcke besigheden] de penne in de handt te nemen om cortelijck de Spaensche Tyrannie voor oogen te setten tot eenen Spieghel voor alle menschen.

Wy hadden verhoopt, dat onder soo vele edele verstanden, ten minsten eenen naer ons soude comen, die, alle ydele eere besyden stellende, de gheleghentheydt soude waernemen om God te loven ende zynen even naesten dienstigh te wesen: Maer zy zijn alle in slaepe ghewieght door de sorghe deses levens, ende in huys ghehouden door de onverdraghelijcke ondanckbaerheydt van dese eeuwe; die cloecke gheesten niet alleen laet hulpeloos ende sonder loon yders slave wesen; maer oock met des tonghes venynighe schichten de selve soo wondet, onteeret, schendet, dat zy willende niet en connen de straelen van Godes wijsheydt door haer laten schynen, tot verblydinghe van alle welgheborene ende wijsheydt beminnende gheesten.

Wat my aengaet, ick hebbe my selven in den *Lusthof* genoegh ghequeten, so dat myne ziele aen de voeten van haeren Herder

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

ſtillekens ruſtet. Ick keere weder tot de conſte van gheneſen, in de welcke ick ben opgevoedet den tijdt van vier jarẽ aen de voeten van de welverſochten *Geoffroy le Brumen* Medecijn eñ Chirurgien des Coninghs van Vranckrijck: al waer ick vele byſondere bereydinghen ende gheneſinghen hebbe geſien tot Godes eere ende hulpe van mynen naeſten. Daer naer heeft my de wijdtberoemde *D. Ioannes Heurnius*, Doctoor ende eerſte Profeſſoor, in de wetenſchap ende oeffeninge der Gheneeſconſte onderweſen, ende gheholpen: Zoo dat ick binnen Leyden ſommighe jaren de aerme om niet hebbe gheneſen. Eyndelick zijn wy in uwe Stede ghecomen: al waer wy tot heerlijck tijdtverdrijf, deſen *Spieghel van de Spaenſche Tyrannie* in dicht hebben ghestelt, (met *Eene vreughdighe vierighe van het veroveren der ſtede Rijnberck*) die wy tot eene vrindelijcke groete, V.E. opofferen ende gheven, tot dat wy metter daedt in de conſte van gheneſen onſen goeden wille ende Liefde bewyſen.

Ghylieden dan, *Moghende Heeren, Vrome Burghers*, ſullet deſen *Spieghel van de Spaenſche Tyrannie* in dancke nemen, om de groote nuttigheydt des ſelven, ende de onvervalſchte Liefde des ghevers: Die liever heeft in deſe Landen het zyne te derven, dan in zijn Vaderlandt door rechtveerdighe *indignatie* ende veronweerdinghe te trecken, om beter ghevoordert ende ghelooonet te weſen. Zoo yemandt ſlechtelijck van deſe heerlijcke tijdtcortinghe wyſet, wy ſullen onſen toevlucht tot uwen richterſtoel nemen. Alwaer ſonder twyvel ſal ghewesen worden; *Dat, de ghene die den ghemeynen vyandt beſtrydet, moet onbeſtreden blyven van nydighe menſchen, ende (is het niet om de conſte, t'en minſten om den goeden wille) van goede lieden beminnet weſen.*

Ghegeven in Amſterdam, den vierentwintighſten Iulij, in het jaer der verſoeninge een duijſt ſes hondert een.

V. wer aller

Oodmoedige vriendt en dienaer

IACOBVS VIVERIVS, Medecijn.

Den SPIEGHEL

Van de

Spaensche Tyrannie / of bloedt-dorst/

Cortelijck in dichte ghestelt

Van

IACOBUS VIVERIUS, Medecijn.

I.

GOd heeft het beste deel van mijne jeughet soet:
Mÿn lievigh Vaderlādt nu oor wat hebbē moet.
De Spaensche Tyranny' sal ic nu gaen beschrijvē
Tot eenen Spiegel claer voor mannē eñ wijven.
Doch alzoo in de Schrift dit niet beschrevē staet/
So bidd' ick yder mensch/ dat hy nijdt ende haet
Wil settē aen d'eē zyd'/en goede schrijvers achtē.
De Casas is de geen die wy te volghen trachten.
Wat de Cronÿcke leert van Spaensche Tyranny/
Staet in den Lusthof meest: dus gae ick dat voorby.
Hier sal ick raecken aen wat Spangiaerts doen in Cleven/
Soo het in claren druck is eertÿdts uytghegeven.

II.

Nu/ eer ick daer toe com' zoo weere ick den steen:
Men seght: Daer volghet niet uyt eene daedt alleen:
Soo eenigh krÿghsvolck boos bedrijvet boose daeden/
Daerom en moet men niet een Landtschap heel versmaeden.
Besiet hoe dat het gaet/ ick acht in mÿn verstandt
Dat Spangien voor den Heer is een verbannen Landt/
Niet om een daedt of twee: maer om tien duysent daden/
Daer Spangien voor den Heer is leelÿck met beladen.
De Indianen slecht verbannen Spangien snoodt:
Van't heyligh Christen bloedt sie ick gantsch Spangien roodt:
t'Verderf van't Nederlandt sie ick uyt Spangien comen:
Vliedt uyt den moordtcuyl wreet/ men telt u met den vromen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

III.

De ghene die by ons de Spangiaerts minnen seer/
Woud' ick wel met mijn dicht verwecken tot bekeer:
De Landen die als nu het jock des Spangiaerts lyden/
Die sal ick [can het zijn] ootmoedigh doen belyden/
Dat zy de roede scherp doen wassen in haer Landt/
En leenen die haer wondt/om wonden/ haere handt.
Of men van vrede raest/en sendet smeeckers dichten/
Dat en can helpen niet: Die de quael wilt verlichten
Die moet voor alle dingh uyt laeten het quaedt bloedt.
Soo langh als Spangiaerts wreet zijn in het landt gevoedt/
Sal oorlogh/twist/onvre/de soete Landen plaeghen.
Die waren vrede soeckt/de Spangiaerts moet verjaeghen.

IIII.

De Vorsten van de Eerdt die willen Goden zijn:
Daerom en heeft Philips ghesparet moeyt noch pijn/
Om onder zijn gebiedt te brenghen heele Landen.
Die maer een burse snijdt in burgherlijcke standen/
Die wordt ghehangen haest/of op den rugh ghebrandt:
Maer die door dievery can rooven stadt of Landt/
Dat is dan eenen Heer/ dien wordet seer verheven.
Wie heeft den Spangiaert doch den Indiaen ghegeven?
Zijn bloedigh gierigh hert dat jaeght hem over al:
Hy soeckt Monarck te zijn van't gantsche eerdtsche dal:
Daeromme woedet hy met felle Tyrannie.
De Spangiaert onghestraft leeft by zijn dieverie.

V.

Twee dinghen zijn de vloedt van swaere Tyranny:
Gheldt-dorst en grooten lust tot s'wereldts heerschappy:
Den Spangiaert soo seer brandt in het vier van begheeren/
Dat hy niet is gherust de Schaepkens soet te scheeren
De wolle van het lijf: hy wilt vleysch/bloedt/en vacht:
Dus hy naer Indi-landt ghenomen heeft de jacht.
Het aerme naeckte volck dat heeft hem eer bewesen/
Ghebrocht Goudts overvloet en vrucht en uytghelesen:
Maer desen wreeden Wolf cost niet versadet zijn:
Hy dede t'aerme volck Goudt graven met veel pijn.
Och om het diere Goudt men menschen dreef als dieren:
Gheldt dorst end' ydel eer t'onnoosel volck schoffieren!

VI.

De Edel lieden weerdt/de Vorsten van het landt/
En conden vlieden niet voor deses wolves tandt;

Ja

Jae selfs de Vrouwkens soet hem konden niet bewegen:
Hy heeft ghemoordt/ghebrandt/ghebonden en ghesleghen.
Soo wie niet juyst terstondt sich selven over gaf/
Moest/als die weder staet des Koninghs wille straf/
Soo zeer ghestraffet zijn/dat yder moet belyden
Dat wolven bloedigh wreet de Schaepkens beter mijden.
Nochtans magh elck zijn landt beschutten sonder sondt/
En die hem dooden wilt/doodt slaen als eenen hondt:
Dit wilt den Spaengiaert niet:hy wilt dat elck sal buyghen.
Die't schaep verslinden wilt/en acht recht noch ghetuyghen.

VII.

Dit sal veel claerder zijn/soo ick in't cort verhael
Wat Hathuey [maghtigh Heer] de vloedt docht van dees quael.
Hy heeft op eenen tydt zijn volck by een vergaeret/
En sprack; Weet ghylien niet wat ons zoo zeer beswaeret/
Wat Spaengiaerts naer ons bloedt zoo dorstigh wreet doet zijn?
Zijn volck sprack: Haer wreet hert doet ons aen dese pijn.
Hy sprack; Het diere Goudt wordt van haer aenghebeden:
Dus laetet ons voor't Goudt gaen danssen naer ons seden.
Daer naer sprack hy: Wat raedt? Den Goudt-godt die moet voort/
Op dat wy om het Goudt niet worden al vermoort:
Dus hebben zy den schat int water claer doen sincken:
Den Spaengiaert woedet zeer daer hy het Goudt siet blincken.

VIII.

Dien Hathuey moest in't lest verbrandet worden met:
Als hy in't heete vier was aen den pael gheset/
Stondt eenen Moninck daer die hem sprack van het leven
Dat door genaedes loon hier naermaels wordt ghegheven:
Sal oock den Spaengiaert wreet (sprack hy) den Hemel sien?
De Moninck sprack; De gheen die van de sonde vlie'n/
Die sullen Godes Rijck besitten en verblyden.
Hier op bedocht hy sich/ en quam tot dit belyden:
Laet my ter hellen gaen (sprack hy) met mijn gheslacht:
Ick en wil komen niet by Spaengiaerts wreet onsacht!
Siet! zoo wordt Godes rijck om Spaengiaerts wreet gevloden:
De Spaengiaert oorsaeck is/datmen voor God eert Goden.

IX.

O Goudt/wat wordt om u ter Wereldt niet ghedaen:
De Vader sal zijn kindt vermoorden en verrae'n:
Het kindt snaeckt na den doodt van zyne ouders rijcke/
't Onnoosel Christen bloedt ghemenghelt wordt met slijcke.

Mans

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Mans/Vrouwen/oudt en jongh/aenbidden u als Godt:
Men stootet met den voet/om Goudt/al God's ghebodt.
De minnaers sonder min om Goudt een dante trouwen:
Zy worden het Gaudt quijt/end' haere dante houwen.
Zoo wie gheen Goudt en heeft/schijnt sonder God te zijn.
Nochtans is't dwaesheydt groot dat men doet zoo veel pijn
Om schrapen Goudt by een/dat ons bringht om het leven:
Hoort wat den Spaengiaert wreet heeft om het Goudt bedreven.

X.

Om worden Meester groot van het Goudt vruchtigh rijck/
Is't Indiaensche volck vermoordt meest al ghelijck.
Den Spaengiaert nam dit voor/schrick op dit volck te jaghen:
Dus heeft hy list ghesocht/om haer zoo seer te plaghen
Dat zy voor hem bevreest als voor den Wolf sou'n zijn.
Het welck oock is gheschiedt. Om vlieden sulcke pijn/
Twee hondert Indiaens haer selven schrickigh hinghen:
De moeder met haer kindt/om Spaengiaerts wreet t'ontspringen/
Verhingh haer/O verdriet! De holen waren vol
Van lieden die haer lijf verberghden in een hol.
Men gingh op haer ter jacht als naer een wildt met honden.
O Goudt dorst die u kent/naemt u de vloedt van sonden.

XI.

Wanneer de jagher sagh dat den hondt eten socht/
Heeft hy een grouwelstuck in zijn boos hert bedocht:
Hy nam t'onnoosel kindt van d'armen van de moeder/
Sneedt zyne beenkens af en armen voor het voeder
Van zyne honden wreet/daer naer wierp hy het lijf
Voor zyne honden oock. Dit sagh het aerme wijf:
Wat dunckt u seyde zy? moght zy niet wel uyt tieren:
Och Spaengiaerts bloedigh wreet/ghy voedet wreede dieren
Met mynes kindes vleysch: Ick moeder sie mijn kindt
Voor myne ooghen droef van honden wreet verslindt/
Ick en can (wel is waer) mijns kindes doodt niet wreken:
Doch God sal eens de handt in uwe muyle steken.

XII.

Men nam de kinders wel onsachte met een been/
En plette haer het hoofdt met cracht aen den rotsteen.
Jae bobbelt (riepen zy) als zy in't water smoorden
De kinders sonder ergh: kraem-vrouwen zy vermoorden/
Men schropte den buyck op. Of daer Goudt moghte zijn?
Nu word ick een Crijghs knecht van eenen Medecijn:
Met mynes dichtes schicht wil ick den Wolf doorschieten.

De

De wreetheydt die zy doen moet God en mensch verdrieten:
Wat zijn dit doch voor lie'n? beseten zijn zy al
Door haren goudt-dorst heet/ zy worden dol en mal.
Wat sachte! blijft wat staen: onthoudt van my dees reden:
Den Spaengiaert lyden sal/om zijn sond en wreetheden.

XIII.

Siet hier om Godes wil waer hun bringht Goudt dorst heet:
Zy willen IESVM CHRIST met haere daeden wreet
Vereeren. Zy gaen toe/en breede galghen maecken
Dat schier de voeten swack tot op de eerde raecken.
Zy stoocken onder vier/en boven is den bast:
Daer aen zijn dertien lie'n ghewurght end' aenghetast
Ter eeren van God's soon/en zijn Apostels trauwe.
Den Hemel die dit siet wordt duyster door den rauwe/
End' yder Christen mensch verschrickt als hy dit hoort.
T'is al in Godes naem dat men brandt ende moort:
Gheen saeck en is zoo snoodt/zoo wreet/zoo teghen reden/
Of zy en wordt becleedt met God's gherechtigheden.

XIIII.

Als Ivan Gartia op zijn doodt bedde was/
Quam noch het gierigh hert uytgheven dit ghebas:
Siet! onder aen mijn hoofdt daer ligghen veel Afgoden;
En wiltse gheven niet als hinnen zijn gheboden:
Maer crijghet voor elck Beeldt doch eenen Indiaen.
Daer mede is zijn ziel uyt t'snoode lijf ghegaen.
Gaet nu/O Sondaers blindt, vertrecket sond te laeten
Tot op den sterfdagh droef: loopt op de breede straeten/
Zoo sult ghy vaeren oock als desen sondaer vaert:
Zijn ziel door Goudt-dorst heet besorght is en beswaert:
Die Satans slaeve wordt/die dencket noch op slaeven!
Wijs is die sich bekeert eer hy naer't graf moet draeven.

XV.

De wreede slaverni die d'Indiaen aen quam
Is onbeschrijvbigh doch. De mans men dickwils nam
En wierden van haer wijfs in Landen vreemt ghedreven.
Vier-twintigh Indiaens sagh men in dat Landt gheven
Slechs voor een moeder peerdt. De keure gaf men daer
Van hondert vijftigh wijfs/of maeghden reyn eerbaer
Voor eens achtpotten wijns. O goeden coop van wijven!
In ketens sagh men haer de aerme slaeven drijven:
Als onmaght haer aenquam/men sneedt haer den hals af

Op haere keten hert: het sandt dat was haer graf!
Och/Heer/hoe goeden coop is haer t'werck dyner handen!
Die t'onrecht slaven maeckt/ die commet self in banden.

XVI.

In Mechuacan was den Coningh rijck vermaert:
Dat heeft [och laey] seer zijn pyne doen verswaert.
Met voeten aen zijn been sat hy voor heeten viere:
Men droop met oli heet dien Heere goedertiere/
En mickte op zijn borst met eenen boogh ghespant.
Dat meer is/eenen hondt nam men af van den bandt/
Die alle wylen droef hem socht van een te scheuren.
Och laci/Aerme lie'n/doen ghy dit saeght ghebeuren/
Docht ghy niet dat de hel in Spaengiaerts herte was
Om u te plaghen seer met pijne en ghebas?
Ghy docht het onghemist: Doch wilt dit dencken mede.
Den Spaengiaert draghen sal het gene dat hy dede!

XVII.

Op eenen rooster heet men braedde Heeren groot:
Sy tierden zoo dat sulcx den Hoofdt-man wreet verdroot/
Om dat hy door't gheschrey niet wel en conde slaepen:
Dus gaf hy haest bevel aen zyne wreede knaepen/
Dat men die aerme lie'n verworghen soude snel.
De knaepe hadde lust in dit moordadigh spel:
Hy stopte haer den mondt/om dat zy souden braeden/
En dat hy zynen lust met wreetheydt moght versaeden.
Voorwaer wanneer de mensch tot wreetheydt sich begheeft/
Hy is veel wreeder hier dan eenigh dier dat leeft:
Doch die sulcx richten aen/en naemen wy gheen menschen:
De mensche sal elck een goedt doen/of ymmers wenschen.

XVIII.

Een jonghsken wilde men weghleyden uyt zijn Landt:
Het kindt sprack sonder ergh met een seer cloeck verstandt/
Ick wil myn Vaderlandt tot gheener tijdt verlaeten!
Een' oore sneedt men af: als dat noch niet cost baeten/
De ander oor' stondt aen: doen moest den neuse af.
Siet dese richters eens! zoo die verdienen straf
Die haer soet Vaderlandt beminnen ende achten:
Wat zijn die lieden weerdt/ die altijdt elders jachten
En commen seer verwaent den meester maecken hier?
God sal den richter zijn. Den tijdt sal comen schier
Dat Spaengiaerts op haer hoofdt God's straffe sullen haelen:

Al

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Al burghet God wat langh/hy sal in't lest betaelen.

XIX.

Haer' honden leerden zy de menschen quaedt te doen:
Zy sleepten Indiaens om dieren wreet te voe'n.
Leent my een vierendeel (zy spraecken) van die schelmen/
Om voeden mynen hondt/die anders moght bedwelmen.
Het edel menschen vleysch der dieren spijse was:
Jae eenen mensche swack den and'ren stockte ras.
Zy hielden vleysch-huys op daer menschen deelen hinghen!
O God/hoe can u recht dit wreede volck ghehinghen?
Van hongher storven haest veel lieden in dat landt.
Van Kinders seven duyst men in ghetaele vandt
Die al door hongers noodt versmachten ende storven.
Daer men de wreetheydt siet/ daer is het al bedorven.

XX.

Zoo zy vreedsamigh volck doen commen hadden vroegh/
En soo't naer haren lust niet en quam haest ghenoegh/
(Om dienen Spaengiaerts wreet/de vloedt van al haer traenen)
Verwesen wierden al/dat haer de Indianen
(Daer zy met hadden twist) vermoorden souden saen.
Zy spraecken tot den Wolf: och wilt ons ghy doodtslaen/
En laet ons vallen niet in d'handt van ons vyanden!
Doch daer en was voor haer gantsch gheen ghenaedt voor handen:
Zy bleven in een huys/en wierden daer vermoort.
Wy commen (riepen zy) u dienen alst behoort:
Ons bloedt dat aen den wandt van dit ghesticht sal cleven/
Sal van ons onschult groot end' u ghewelt merck gheven.

XXI.

Veel jonghe dochters reyn en Vrouwen hadden haer
Verborghen in't ghebergh: Den Spaengiaert vinghse daer.
De Mannen wilden haer met Wapens gaen ontsetten:
De Spaengiaert was te swack/hy en dorst daer niet letten:
Zijn staelen sweerden wreet stack hy haer door het lijf.
Het volck dat dit aensagh/van schrick en vrees wierdt stijf/
En riepen: O boos volck, O Christens vol versnooden/
Wat hert als Wolven wreet doet u de Vrouwen dooden?
Ick achte dat een man die eene vrouw vermoort
In't by zijn van de geen die het wijf toebehoort
Gheen menschen hert en heeft: dus wil ick't laeten blyven
Met d'Indiaensche stem; Och doodet ghy de wyven?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

XXII.

Gheen pen beschrijven can de Spaensche Tyranny
Die zy aendeden straf de Indianen vry.
De reden daer zy dit met cleeden en verbloemen/
Is dat het Heydens zijn/die vremde Goden roemen.
Ick kenn' voor God's gherichte een yder moet aenstaen/
Die buyten IESVM CHRIST naer goden vreemt wilt gaen/
Al doet hy't onbewist. Ick neem God's recht in't goede:
Nochtans sal God de Heer verbranden eens de roede.
T'en is niet om't Gheloof dat men dit volck vermoort:
Maer het is om het Goudt dat haer recht toebehoort.
De wercken wysen't uyt. Wilt yemant teghenspreken/
Laet ons in't heyligh huys eens onse hoofden steken.

XXIII.

Siet hier wordt IESVS CHRIST tien duysentmael ghecruyst:
Zoo wie den Roomsche Bel niet en aenbiddet juyst/
Tot asschen wordt verbrandt: Dus en wilt doch niet steken
Op CHRISTVM onsen Heer al uwe wreede treken.
Gaet in u eyghen hert/ O Rechters sonder recht/
En siet of u ghemoedt niet alle dagh en secht:
Ghy decket (wel is waer) u sond met CHRISTI naeme:
Nochtans voor God's gherichte ick my zoo seere schaeme/
Dat waer ick gae of stae/altijdt den Richter sie.
Ick draegh mijn vonnis met/ als ick den Richter vlie:
Want die niet heeft misdaen/en soecket gheen uytvluchten.
Als men de sond verschoont/noch grooter wordt het suchten.

XXIIII.

Wan wat hebt ghy te doen in Nederlandt seer vry/
Om ons te plaeghen seer met uwe Tyranny?
Ghy seght: dat wy rebel en wederspannigh leven/
Den Coningh onsen Heer afsweeren en begheven.
Zoo eenen Coningh blijft by zynen eedt altijdt/
Den doodt hy schuldigh is die hem afsweerdt uyt nijdt:
Maer zoo hy breeckt den eedt/hy heeft zijn Landt verlooren
En wordet zijn Landt quijt door Godes heeten tooren.
T'is God die ons verlost: wy nement danckbaer aen/
End' met ons Overheydt wy in de Wapens staen.
Zy die hem naemen aen/hem om zijn schult verwysen.
Die Tyrannie soeckt/die slachtet den onwysen.

XXV.

V Dichters (is het dicht dat sonder voeten gaet)

Die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Die senden haer ghedicht vol van schijnwaren praet.
Wat leght den grontsteen eerst eer ghy een huys wilt stellen:
Bewijst dat al de gheen die wederstaen den fellen
Met haere Overheydt/ Zijn wederspannigh seer.
Ghylieden zijt het volck die altijdt soeckt afkeer.
Altijdt moetmen u sien CHRIST in zijn leden plaeghen/
En ghy rampsaligh volck/ comt ons noch zoo beclaeghen!
Ghy noodet ons tot vre: wie heeft het u belast?
Stelt uwen naem daer by: wat zydi voor een gast?
Zoo het Albertus is die u dit heeft bevolen:
Comt doet de boodtschap self/ en doet het niet ghestolen.

XXVI.

Ick schaems my dat ick sie hoe men papier beclat:
Den eenen die seght dit/ den and'ren die seght dat:
Als het al is ghesepdt/ zoo waer het bet gheswegen.
Want dat ghy segghen soudt/ Een yder is gheneghen
Om het verdwaelde volck te trecken tot den Heer:
Ick soude uwen wil (waer't zoo) verheffen seer:
Maer ick soud' u verstandt een weynigh beter wenschen.
Men maecket gheenen vre' met wolven: maer met menschen.
Zoo langh als Vlaenderlandt den Spaengiaert eere bie't
En hoevet zy met vre' haer hoofdt te breken niet.
Wy kennen al te wel wat vreemde heersschers brouwen.
Daer Spaengiaerts zijn gheacht/ is het Landt vol benouwen.

XXVII.

O Vaders van het Landt daer ick gheboren ben/
Tot u ick met oodtmoedt nu myne reden wen.
V meyn' ick' Staeten trou, die met een oogh onblie
Moet in u Landen sien de Spaensche Tyrannie.
Wy snaecken naer den Vre als eenen vis nae't nat:
Den vreden houden wy voor eenen dieren schat.
Men hoevet ons zoo seer tot Vrede niet te nooden:
Maer (siet!) Als wy verstaen dat wolven vol versnooden
Op ons verbittert zijn en naemen ons rebel/
Zoo schuylen wy alhier voor sulcke Wolven fel.
Nochtans verhopen wy u eenigh tijdt te namen/
Ons Vaders/ Vrinden trouw' en goede Heeren/ Amen.

XXVII.

Dan, laet ons eens besien wat men in Cleven doet:
Of Spaengiaerts bloedigh wreet daer niet en zijn verwoet.
Den Grave van den Broeck heeft zijn slot op ghegheven:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Dat heeft hem eer hij't wist/doen commen om zijn leven.
Men seyde hem dat hy moght af gaen sonder noodt:
Siet! by den meulen bergh wordt hy ghesmeten doodt.
Als hondt met eenen stock wierdt hy ter eerdt ghesmeten:
Daer naer doorsteken wierdt. Noch heeft den Wolf beseten
Hem in een hutte cleyn tot asschen droogh verbrandt.
De mensch is wel verblindt die passet op't verbandt
Dat wreede Spaengiaerts doen: zijn vrede is onvrede.
Die zijn belofte breeckt/dien acht ick quaedt van sede.

XXIX.

By Wesel hebben zy veel Borghers en Landtlie'n
Ghehangen aen den bast: alwaer zy zijn ghesien
Veel uijren in de pijn. Aen handen/schaemte/ voeten
Zy hinghen bauwers op. daer en was gheen versoeten.
Met viere hebben zy veel aerme lie'n ghepijnt/
Ghebraeden aen een spit by vier dat al verdwijnt.
Och wat ghebradt is dit ! seght my wie sal het eten?
Hier Spaengiaerts sit vry aen! zijt ghy nu al ghesetē?
Siet daer des Heeren handt die schryvet uyt de lucht:
Ick hebbe menigh jaer ghehoort het droef ghesucht
Van myne Schaepkens teer, die van u zijn verbeten:
Die menschen vleysch misbruijckt, van honden zy gheëten.

XXX.

Elck die een mensch wilt zijn bekennen moet voorwaer
Dat ons niet weerder is dan eene Vrouw eerbaer.
Die eene vrouwe goedt/vermoordt / of comt schoffieren/
Die moghen wy met recht wel tellen met de dieren.
O die een mannen hert draeght binnen in zijn lijf/
Sal (hoe hy is verstoort) verschoonen Maeght en wijf.
Nu (als ghy hooren sult) de Spaengiaerts Vrouwen schenden:
Verrachten Maeghden reyn met moedwil vol ellenden.
Zy snijden Vrouwen op/die men kindt draeghen siet.
Als Spaengiaerts zijn verwoedt/ zoo en aensien zy niet:
Dus als ick dit aensie/zoo segh ick met goe' reden:
Die Vrouwen doen ghewelt/zijn Wolven vol wreetheden!

XXXI.

Tot Dulmen bonden zy den Richter op den stoel/
En schonden daer hij't sagh zijn Huysvrouw als een Boel.
Haer seven waren zy die zyne Vrouwe schonden/
En deden haer' ontucht ghelijck onreyne honden.
Wanneer den Elephant [soo men schrijft] kent zijn paer/

Zoo gae

Zoo gaet hy in een bos of plaetse stil onclaer:
Want (zoo ons Hermes leert) de wercken van natuyre
In het versamen nut/verheysschen nachtes uyre:
Dees beesten voor den man en voor malcand'ren gaen/
En met een Vrouwe reyn besmetten Son en Maen:
Zoo dat de Sonne weent/en schaemroodt sich verberghet.
De mensch gelijckt een swijn/die een Vrouw oneer verghet.

XXXII.

Een Maeghet jongh en teer zy naemen met gheweldt/
End' hebben t'aerme kindt ghebonden en gheveldt
Zoo het haer dochte best om t'aerme Lam te schenden.
Het kindt (och laci!) starf door oneer vol ellenden.
De schaemte en de pijn/de vreese en de sondt/
Die hebben t'hert gheraeckt/en gaeven doodes wondt.
Ghy Maeghden, die dit leest met ooghskens droef begresen/
Bidt God dat hy u eer' laet onbevlecket wesen:
Want eenes Maeghdes eer is haer den hooghsten schat.
Doch zoo men met geweldt vercracht u eerden vat/
Denckt dat den Maeghdom reyn is in den Gheest gheleghen.
Die suyver is van Gheest/is Maeght in alle weghen.

XXXIII.

Noch eene Dochter reyn zy naemen met ghebaer:
Met de-hayrvlechten langh die Wolven bonden haer/
En maeckten haer zoo vast aen eenen Poingiaert bloedigh/
Dat zy den Maeghdom reyn haer roofden seer hooghmoedigh!
Och hoe vremt moet dat zijn voor eene Maghet reyn/
Dat zy de Boelen vremt, moet wesen zoo ghemeyn!
Maer hoe wreet moet hy zijn/die ontucht can bedryven
Met cracht en met gheweldt van Maeghden ende Wyven!
Voorwaer het is al sondt dat met God's wetten strijdt:
Maer die den Gordel reyn der Maeghden eer afsnijdt
Met cracht en met gheweldt/die doet sond boven sonde.
Die eene Maeght vercracht/die geeft haer doodes wonde.

XXXIIII.

Het schrift dat in mijn handt quam van den grouwel groot
Die men in Cleven sagh: Maeckt reyne wanghen root:
Dus en can ick met recht de sonden niet beschryven:
Ick spaere geeren d'eer van Maeghden ende Wyven.
Met een woordt/uyt dat schrift een yder leeren can/
Dat waer den Spaengiaert comt/daer commet grouwel an.
T'is een Onwaerdigh Swijn, dat eere comt bevlecken:

T'i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

T'is eenen Bloedt hondt wreet, die menschen bloedt comt lecken:
T'is eenen Fellen gier, die sonder reden rooft:
Die dit Swijn desen hondt en wreeden gier ghelooft:
Die moet berooвet zijn van wijsheyd ende sinnen.
Sy haeten Spaengiaerts wreet/ al die haer Landen minnen.

XXXII.

Neemt dit voor een bewijs van zijn hert en ghemoedt:
Hy schroppet op den buijck van eene Vrouwe goedt/
Die noch bevruchtet was: heeft de vrucht uytghetrocken:
Hy neemt een-jaerigh kindt/ en doet het noch eens schocken
In zynes moeders lijf/ daer't in haer bloedt versmoordt!
De Vroukens moeder-naeckt hy bindet ende coord't:
Hy hanght haer op het lijf de lonten vol van viere.
Daer staen zy (o verdriet!) en roepen met ghetiere:
Ghy Ghendtsche Medecijn, o lieve weet ghy niet/
Dat niemant schryven can/ noch segghen/ het verdriet
Dat Spaengiaerts bloedigh wreet bedryven hier in Cleven!
Zijt nu eens Medecijn/ en wilt ons hulpe gheven!

XXXIII.

Ghy siet de Tyranni'/ die wreede Spaengiaerts doen:
Nu dient hier/ hoe een Landt sich selven can behoe'n
Van Tyrannie wreet eer het is overvallen:
Daer naer hoe Tyranni' men dryvet uyt de wallen.
Naer Godes Heyl'ghe leer/ het vlieden van de sondt
Voorcomet en gheneest des Tyrannies wondt:
Maer in den Lusthof soet wy sulcke leere schreven:
Nu blyven wy op d'eerdt/ en menschen hulpe gheven.
Dit dicht is voor't lichaem: De ziele heeft haer deel.
Mijn minnigh Vaderlandt ick met dees dichten heel:
En raede Landen vry in tijdts de quael te myden:
Die in de voorbaet is/ die winnet meest het stryden.

XXXIIII.

Nu wel aen/ voor bewijs/ dees Landen die zijn vry
(Door God's ghenaede groot) van Spaensche Tyranny:
Hoe sullen zy seer langh in sulcke vryheydt blyven?
Al tijdt moet men den Wolf verr van de steden dryven/
End' eer hy ons bestrijdt/ hem lustigh teghen staen:
Die zynen vyandt straf laet vry'lick comen aen/
Die magh vermeten zijn: Doch wijs can hy niet wesen.
T'en besten dat het comt/ veel lieden zijn begresen
Die op de Landen zijn end haer goedt worden quijt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Al heeft den Hoofdtman schoon verwinnengh in den strijt:
Noch is het groot verlies/als aerme lie'n verliesen.
Men moet de mintste schae tot aller tijdt verkiesen.

XXXVIII.

Eendracht is van een landt het slot: die dat bewaert/
En sal door Tyranni' niet haestigh zijn beswaert:
Daer light een schalckheydt groot om geldt van't volck te crijgen/
Dat het niet en beswijck/en dat quae tonghen swijghen.
De schattingh van Duc d'Alf hem wonder supr bequam.
Och t'is een swaere saeck/als een Ghemeynt' is gram.
Voor al het aerme volck moet men niet veel doen gheven.
De mensch en can niet staen als beenen hem begheven:
Zoo vallet oock een Landt als de Ghemeynt beswijckt.
En laet het blijcken niet al is't dat ghy verrijckt.
Met een woordt/houdet God end' het volck op u si'e
Die Tyranni wilt vlie'n/moet vlieden Tyrannie.

XXXIX.

Siet! het ghemeyne volck moet dencken met verstandt/
Dat in Duc d'Alvens tijdt men voedde slechs den brandt
Als men hem schattingh ghaf: Maer nu in onse tyden
Ons gheven coelt den brandt. Die Tyranni wilt mijden/
God niet versoecken moet en claeghen sonder noodt.
Het welcke wel ghebeurt van volcksken twistigh snoodt
Dat claeghet sonder schult/en lastert goede Staeten.
Het gene dat ghy gheeft dat commet u ter baeten:
Den vyandt wordt ghecrenckt: het Landt dat wordt bewaert/
Zoo dat elck zijn beroep magh volghen onbeswaert.
Leght u handt voor den mondt als men u wat doet gheven:
Ghy coopet met u gheldt/wel-vaert/voorspoedt/ en Leven.

XL.

Nu comt het Vlaenderlandt/ mijn moeder minnigh soet/
Zy vraeght/hoe uyt een landt men wreetheydt vluchten doet.
Voor al moet men het hert van vremde heerschers keeren/
End' het kindt in de wiegh voor eene lesse leeren:
Dat daer de Spaengiaerts zijn/dat daer is Godes straf:
Dat die den Spaengiaert vlied't/dat dien vliedt van het graf.
Dit moet met schalckheydt groot verborghen zijn van binnen/
Tot dat men seker is dat men met cracht can winnen:
Dan moet de Overheydt seer op haer' hoede zijn/
Datmen voor hulpe soet niet grooter maeck de pijn.
Die zynen slagh wel siet/den Spaengiaert gheve slaeghen:

Zoo langh den Spaengiaert leeft/sal hy de Landen plaegen.

LXI.

Maer dit is een verdriet in't soete Vlaenderlandt/
Dat men den Spaengiaert wreet zoo gheeren gheeft de handt/
Zoo gheeren heerschen laet/al siet men zyne treken.
Men heeft hem al te lief: Dus siet men gheen ghebreken.
Daer by voeght sich met cracht het volck van IESV-wijt,
Dat met veel trocken valsch ons Landt de keel affsnijt.
Men dryvet die van huys/en nemet hare goeden/
Die met wil ende daedt de Landen sou'n behoeden:
Dus can ick segghen niet/ noch gheven Medecijn.
Ghy hebt t'geen dat ghy soeckt: Ghy soecket sieck te zijn:
V leven u mishaeght:u doodt wilt ghy naer jaeghen,
Die de Tyrannen voed't/moet Tyrannie draeghen.

LXII.

Dan zoo en salt altijdt met u lie'n niet vergaen:
Des Tyrannies rijck en sal niet eeuwigh staen.
Jae! cust vry uwen pol/ en crijght de Spaensche quaele:
Drijft CHRISTVM met zijn volck upt uwes hoves saele:
Ghy sult den tijdt noch sien (zoo blindt volck ooghen heeft)
Dat dien die ghy als nu zoo veel gheloove gheeft/
V noch bedrieghen sal! Die vremde pollen kieset/
Die kieset eenen brandt die wonder haest verv rieset:
Hy kieset eene vreught/die droefheydt bringhet voordt:
Zijn' eere/lijf en ziel/ seer deerlick hy vermoordt:
Dat doet ghy/Vlaenderlandt, en Brabandt.tot u schande.
Die het vier selve blaest/t'is reden dat hy brande.

LXIII.

De Tranen, Moeder soet, die upt u ooghskens vlie'n/
Des Tyrannies vier vercoelen wat misschien!
Waeromme weent ghy doch: Ey-lieve/ zijt te vreden!
Al is den wreeden Wolf als cancker in u leden/
En dat in't eerdtsche dal gheen hulpe schijnt te zijn:
Neemt uwen toevlucht haest tot d'Hooghste Medecijn:
Hy sal u helpen wel/en weeren uwe pijne.
Och als een Landt of volck schijnt hulpeloos te zijne/
Dan isser noch een hulp by CHRITO onsen Heer.
Dat maer dat Landt of volck tot Gode sich bekeer:
Wat gheldet of het niet seer haest sal zijn ghenesen.
God schietet den Tyran met zynes torens pesen.

Het

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

LXIIII.

Het volck van Israel was onder Pharao
In swaere slaverni: het en bleef niet alzo:
Maer God (door zijn ghenaedt) haer vryheydt heeft geschoncken:
Pharao den Tyran is in het Meyr verdroncken.
Zeer menighmael men sagh het volck in banden vast:
Doch God die heeft in't lest van haer gheweert het last:
Als zy maer tot den Heer van herten sich bekeerden/
En met haer schaede groot dees vaste leere leerden:
Die van den Heere keert tot de Afgoden vals,
Dien treckt des Heeren straf als valstrick om den hals:
Die van de Goden valsch sich tot den Heer bekeeret,
Die vliedet Godes straf, en levet onverseeret.

LXV.

Och dat ghy ons ghemoedt gaeft eenen breydel/Heer,
Dat wy tot gheener tijdt afweken van dijn leer/
Wy souden groote straf door dijn ghenaede vlieden:
Maer nu (om onse sondt) laet ghy de aerme lieden
Aenbidden Beelden stom/of eeren menschen snoodt/
Diens leven slechs bestaet in ons verderf en doodt.
Och laci! houdet op het vier van dynen toren/
Dat het soet Vlaenderlandt niet gantsch en gae verloren:
Dat Nederlandt eens sie het eynde vanden krijgh:
Dat onse penne eens van Tyrannie swijgh/
En singhe een nieu Liedt van een vreedsaem versamen!
God sal de Tyranni haest van ons weeren! Amen.

LXVI.

Dit was dus met de vlucht van ons ghestelt in dicht/
Om Spaensche Tyranni te bringhen voor het licht:
Tot eenen Spiegel claer van alderhande Staeten/
Die haer Landt minnen seer/ en vremde heerschers haeten.
Ick weet wel vele lie'n die Spaengiaerts minnen seer/
Die sullen mynen naem berladden met onneer:
Dan t'is te langh ghewacht: Ons' eere is ghevloghen
Naer Godes rijcke groot/daer zy niet commen moghen
Zoo langhe als zy vlie'n naer Spaengiaerts vol venijn.
Die met de waerheydt strijdt/ hy doet verloren pijn:
De schande comt naer hem/ die hy God's volck wilt gheven.
Hoe men ons meer onteert/hoe eere meer sal Leven.

LXVII.

O die het weten cost/dat Godes kinders weerdt

Niet vreeſen tonghen quaedt/niet vreeſen vier of ſweerdt.
(Door dien dat God de Heer haer helpt en wilt bevrijden)
Hy ſoude wachten wel God's kinders te beſtrijden:
Maer nu loopt d'aerme menſch met zijn hoofdt aen den wandt:
Hy breket op een ſtael des nydes wreeden tandt:
Hy brenght ſich ſelfs in't net/end ſoecket ſlaevernie:
Als hy Tyran wilt zijn/zoo lijdt hy Tyrannie:
En God lacht met dien dwaes/dat het een yder hoordt.
Ghy hebt (ſeght hy) ſeer langh ghebrandet en ghemoordt:
Nu moet ghy in het graf gaen rotten als vercleyndt:
Als God ghenaedigh is/neem: Tyrann' een

EYNDE.

Eene

Vreughdige vieringhe

Over het veroveren

Der

Stede Rijns-berck.

Nu van nieus cortelijck in dichte gheſtelt

Van

IACOBUS VIVERIVS, Medecijn.

I.

WAt tydingh magh hier zijn/dat men zoo luydet blij?
Heeft MAVRITZ wederom de Spaenſche Tyrannij
Ghegroetet met Gheſchut/ghecuſſet met vier-ballen?
Och laes! den Admirant die ſal in onmaght vallen:
Rijnſ-berck verovert is! hy wenſchte/aermen dwaes/
Dat Mauritz quaem daer voor: nu is het al O laes!
Laet vry u wenſchen ſtaen/Mendoſa: T'is u ſchade:
Ghy wenſchtet in den Haegh te ſpelen een Aubade:
Ghy commet daer ontrent/en (ſiet!) tis uwe ſchae'.
Ghy wenſchet dat Mauritz Rijnſ-berck beleggħen gae:
Hy gaet: hy wint: wat is't? zijt ghy nu wel te vreden?
V wenſchen bringhet u in groote droefheydt heden.

Wanneer

II.

Wanneer Graef Lodewijck, ghenaemet van Nassouw
De Gravin van den Broeck nam tot zyn' echte vrouw/
Was Mauritz op de Feest met zijn lijf: doch zijn sinnen
Die waeren op de jacht/om eene Stadt te winnen!
Zijn' Heyrcracht hy onbiedt/hy valt als Dondersteen/
En smijt terstondt Rijnl-berck twee boeyen aen haer been:
Hy leghert sich daer voor met schanssen/Palessaden,
Dat hem noch het ontset / noch oock de Stadt/can schaden.
De Stadt van buyten werckt/om hem te houden af:
Dan zy maeckt voor haer volck niet anders dan een graf:
Want in het Conterscherp veel van haer' knechten bleven:
Die strijdet sonder God/bestrijdet self zijn leven.

III.

Mauritz, dien swaere surgh bevolen was als doen/
Bedencket in zijn hert krijghlisten wonder coen:
Het Conterscherp hy mijnt: hy maecket loos alaerem:
Den vyandt comt daer in met eenen hoofde waerem;
Daer vlieght hy in de lucht! Och hoe groot was't geween!
Den eenen riep: Myn' handt! den and'ren riep: Mijn been!
Zy vierden in de Stadt/om hulp t'ontfaen van Ghelder:
Den vyandt was in't slaep: Mauritz wierdt daer door snelder.
Hy satter lustigh op: Gheschutten bonsden aen:
De Stadt die beefde seer: uytval is doen ghedaen/
Om met verrasschen snel ons krijghsvolck te vernielen:
Des vyandts schoonste was/dat hy liet sien zijn 'hielen.

IIII.

De Stadt wierdt ondermijnt: den vyandt sagh het licht:
Doen quam de bleecke vrees/end' heeft zijn hert doorschicht.
Daer waren inde Stadt dry duyst vijf hondert knechten:
(Zoo zy self gheven voor) zy connen niet uyt rechten!
Zy vreesden in de locht te vlieghen wonder snel/
Of op haer onversienst' te sincken inde Hel.
Doen wast met haer ghedaen: nochtans noch eens zy vieren;
Die niet en quamen voort/dat waren Spaensche gieren:
Den huyrlingh niet en quam: hy liet het schaep in noodt.
MAURITZ (die vyandt scheen) was Herder: want haer doodt
En heeft hy niet ghesocht: maer boodt haer zijn ghenaede:
Het gheen dat Mauritz wint/dat helpet hy uyt schaede.

V.

Hy sendt haer het Blaesoen: Hy eysschet haer de stadt!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Den vyandt (die te voor was in het spreken prat)
Die was nu gantsch beleeft ghewordem door de schaede:
Voor sulck aenbieden soet/ hy danckte zijn Ghenaede:
Doch nu maer eenen dagh de Stadt beleghert was:
Zoo en cost hy met eer die gheven niet zoo ras:
Hy soude noch om hulp aen zyne vrinden schryven.
Mauritz wat anders docht: hy liet het zoo niet blyven:
Hy sandt haer wederom zijn Blacsoen met dees leer:
Wat hulpe/ Aerem volck, verwachtet ghy noch meer?
Daer en is niet voor d'handt/ dan voor u doodt en schaede:
Ghelucktigh is een Stadt/ die in tijdts kiest ghenaede.

VI.

Borberghen en Nello ghesonden wierden doen:
Zy quaemen met oodtmoedt voor CHRITI Kampioen,
Om een vreedsaem besprecck te kryghen voor haer stede:
Mauritz (naer zyne wijs) haer veel ghenaede dede/
Om dat zy wonder cloeck sich weerden naer haer macht.
Een wel gheboren hert verraders niet en acht:
Maer die vier ende loodt doen vlieghen als den haghel/
Dien laet het na den strijt niet voelen doodes naghel.
Met al wat haer toe quam zy trocken uyt de stadt:
T'is Mauritz niet te doen om bloedt/ of oock om schadt:
Hy wilt den ondergangh van Spaensche Tyrannye:
Hy wilt den stercken Tuyn behouden in het vrye.

VII.

Al de Krijghs knechten doen vertrocken onbeducht
Met lonten en ghewepr/met Vendels in de lucht.
Van Oest den eersten dagh: in't jaer een duyst, ses hondert
End' een (alzoo men schrijft). Een yder was verwondert
Door het belegghen sterck: zy presen onsen Heldt!
De Burghers al haer goedt wel moghen maecken gheldt:
Zy hebben een half jaer/ om huysen te vercoopen:
Dan het waer dwaes heydt groot den Herder te ontloopen/
En loopen onbedacht in des Tyrannes tandt.
Blijft (in God's naeme) blijft: de Heer is met dit Landt!
Siet! Spaengien gaet om leegh/en Nederlandt om hooghe:
Het welck ick met Rijnsberck end' and're winningh tooghe.

VIII.

Hier moet ick nu wat staen/ Om weeren misverstandt:
Veel lieden niet en sien welck zy het beste Landt:
Zy loopen onbedacht naer Spaensghesinde Steden;

By

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

By haeren vyandt wreet zy willen zijn in vreden.
O daer God's Kercke vlucht/daer is de Heere goedt:
Daer onsen Heere is/daer is het al voorspoedt/
Zoo men de sonde laet. Voorwaer de Spaensche steden
Die zijn in swaeren strijdt/al schijnen zy in vreden.
Dees Landen door den strijdt versterckt worden seer:
Dat zy maer leven soo/dat met haer blijft den Heer/
Zoo sal Heyl en voorspoedt by haer geduyrigh blyven:
God sal de Tyranni seer haest ter Hellen dryven.

IX.

Siet ghy den Ondergangh van Tyrannie niet?
Leest inden Lust-hof soet. Een groote vloot ghy siet:
Zy steket op haer borst: zy comt een Maeght bevichten:
Door ongheweerte groot en can zy niet uytrichten.
Mauritz (o cloecke daedt!) clampt aen het Vlaenderlandt:
Wie heeft hem daer verlost? Is het niet Godes handt?
Hy die in vreese was van Nederlaeghe bloedigh/
Die dood't veel duysent lie'n/ en keeret seer voorspoedigh!
Albertus ligget nu (ick ken het) voor Oostendt:
God's volck dat siet de roe'/die dreyghet veel ellendt:
Doch laet ons bidden God/dat hy den toren wende/
Zoo dat Oostende zy ghenaemt Oostenrijcks ende.

X.

Den Rijnstroom/die Philips met Rijnsberck dwongh seer fel/
Die wordet nu verlost door Godes hulpe snel:
Rijnsberck verovert is. Wat en sal hy niet winnen/
Die God tot helper heeft? Prent dit in uwe sinnen:
Het Rijck van Spaengien was verheven tot de lucht:
T'was eenen schoonen boom: doch leelick was zijn vrucht.
Den slechten Indiaen heeft het om Goudt verslonden?
Ghebrandet en gheblaeckt/ghewor pen voor de honden:
Jae CHRISTI leden weerdt het deerlick heeft verbrandt;
Vercracht en gheschoffiert het reyne Nederlandt:
Daerom zoo comt de wraeck ghevloghen naer die ghieren:
Dus lovet God den Heer/en wilt met vreughden vieren.

XI.

Den Rijn die hoorde dit: Hy quam met soet ghedruys/
De deure deed' hy op van zijn ghelaesen huys/
Hy sagh de vieringh aen/ hy hoorde lustigh bonsen
Met een metaelen stuck in't Legher van den Onsen/
Hy quam met grooten staet voor Mauritz onvervaert/

Hy

Hy streeck met zyne handt den langhen grysen baert:
En sprack met woorden rijp (uyt wijsheydts hoofdt geboren)
Och Sone, leeft ghy noch/ick docht ghy waert verloren!
De Spaensche Tyranny heeft ons so langh ghequelt!
Zeer dickwils sagh ick om naer u/O Vrome Heldt:
De Eerdt, (u moeder oudt) riep met een stemme schorre:
Daer Mauritz niet en is/wordt Rijn end' Eerde dorre.

XII.

Ten lesten sie ick u! Maer soud' hy't oock wel zijn/
Of sien myn' ooghen oudt voor Mauritz eenen schijn:
Neen hy is't! Ick sie u/Mijn wel beminde soone!
Hier Dochters, bringhet hier een Groene venckel croone.
" Set Mauritz die op't hoofdt! Neemt dit/Ghy vrome heldt,
" Om dat ghy mijn Rijnsberck verlosset van't gheweldt
" Der Spaensche Tyranny! Vaert voort in Godes naeme/
" Dat haer het wreede beest voor uwe daeden schaeme/
" En keer naer zynen poel [naer Spaengien moordtcuyl roodt]
" Daer toe beweghe u dyns Vaders droeve doodt:
" God's eere boven al/end' ons welvaert te samen:
" Die voor God's eere strijdt/die wint met eere/Amen.

XIII.

Terstondt ghingh het gheschut als donderslaeghen aen:
De Trommels constigh bly men luyde hoorde slaen:
Blaesoenen bliesen claer: Een yder was verhueghet:
Elck prees met vreughet groot/O Mauritz, uwe deughet/
Die ick niet prijsen can naer haere weerde groot:
Want God' de deughet self' die rust in uwen schoot.
Zoo hier te weynigh is/ O Helper van dees Landen:
Neemt uwen Lust-hof soet in u verwinningh handen/
Leest in het tweede deel/hoe ick CHRIST in u prijs:
Zoo sult ghy mercken wel/dat ick u gonst bewijs
End' haet den Spaenschen Wolf/ die't Heylighdom ontreynde:
Wint God en laet de sond/zoo wint ghyt Al in't

EYNDE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 1167